

Красноградський педагогічний фаховий коледж
Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

Програма кваліфікаційного іспиту
з теорії та методики фізичного виховання

Освітньо-професійний ступінь «фаховий молодший бакалавр»

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Фізична культура)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014.11 Середня освіта (Фізична культура)

Професійна кваліфікація вчитель фізичної культури закладу загальної середньої освіти

Термін навчання 3 роки 9 місяців на основі базової загальної середньої освіти

Красноград – 2023

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Івахненко Вячеслав Олександрович,
викладач циклової комісії викладачів природничих дисциплін,
фізичного виховання та предмета «Захист України»
Красноградського педагогічного фахового коледжу Комунального
закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської
обласної ради, спеціаліст вищої категорії, старший викладач

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії викладачів
природничих дисциплін, фізичного виховання
та предмета «Захист України»
протокол № __ від __ _____ 2023 року

Голова циклової комісії

Катерина ГАЙДУК

Затверджено на засіданні науково-методичної ради
Красноградського коледжу Комунального закладу «Харківська
гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради
протокол № 6 від « 14 » листопада 2023 року

Голова наукової-методичної ради Любов КОТЕЛЕВСЬКА

Пояснювальна записка

Кваліфікаційний іспит освітнього компонента «Теорія і методики фізичного виховання» проводиться з метою всебічної і об'єктивної оцінки якості теоретичних знань і методичних вмінь здобувачів освіти освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка для спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура).

Кваліфікаційний іспит ставить своїм завданням:

- проведення комплексної перевірки знань здобувачів фахової передвищої освіти освітнього компонента «Теорія і методика фізичного виховання»;
- забезпечення державної атестації здобувачів освіти після завершення навчання на освітньо-професійному ступені «фаховий молодший бакалавр» з метою встановлення фактичної відповідності рівня освітньої (кваліфікаційної) підготовки вимогам кваліфікаційної характеристики;
- перевірка рівня професійної підготовки випускників з метою присвоєння їм державною комісією освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» та внесення пропозицій щодо поліпшення освітньо-професійної підготовки фахівців.

Кваліфікаційний іспит проводиться по білетам.

Кожен здобувач освіти отримує екзаменаційний білет, який містить 2 теоретичних питання та 1 практичне завдання.

На підготовку до відповіді на запитання білета відводиться не менше 20 хвилин, разом на відповідь і додаткові запитання комісії відводиться не більше 15 хвилин.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі фахової передвищої освіти повинні оволодіти програмними компетентностями:

Інтегральна компетентність

Здатність використовувати теоретичні та фундаментальні знання, уміння і навички для успішного розв'язування складних спеціалізованих задач та практичних проблем у процесі навчання, під час професійної діяльності.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі

навчання, що передбачає застосування знань теорій та методик відповідних наук.

Загальні компетентності

Здатність до навчання.

Здатність здійснювати пошук та аналіз інформації з різних джерел.

Здатність до забезпечення безпеки діяльності власної та інших учасників освітнього процесу.

Здатність оперувати основними поняттями й термінами інформаційно-комунікативних технологій, використовувати медіатизацію, комп'ютеризацію, інформації.

Здатність до самостійного освоєння й використання нових методів дослідження, до освоєння нових сфер професійної діяльності.

Уміння застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Уміння приймати обґрунтовані рішення.

Уміння працювати в команді.

Фахові (спеціальні) компетентності

Здатність до організації освітнього процесу через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками.

Здатність використовувати під час навчання базові знання із загальної теорії здоров'я та здатність до інтегрування знань про принципи, шляхи та умови ведення здорового способу життя.

Здатність здійснювати професійну комунікацію в усній і письмовій формах українською та іноземною мовами для вирішення завдань професійної діяльності.

Застосовувати сучасні методики й технології організації освітньої діяльності.

Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації освітнього процесу.

Знання принципів навчання і виховання та використання їх у професійній діяльності.

Знання та розуміння:

Володіти змістом сучасних освітніх галузей, визначених Державним стандартом загальної середньої освіти.

Знати фахову методику навчання технологій, методів, організаційних форм й засобів загальної середньої освіти, суті процесів виховання, навчання й розвитку учнів.

Аналізувати, узагальнювати та використовувати педагогічний досвід, використовувати раціональні прийоми пошуку інформації, необхідної для здійснення освітнього процесу.

Формувати навички здорового способу життя та безпечної поведінки, інтегрувати у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Створювати оптимальні умови для всебічного гармонійного розвитку учнів, забезпечення їх фізичного, психічного розвитку.

Впроваджувати у практику сучасні освітні технології.

Організовувати роботу з батьками, надавати їм консультативну допомогу з актуальних і проблемних питань фізичного розвитку.

Дотримуватись правил охорони праці і безпеки життєдіяльності, внутрішнього трудового розпорядку.

Готувати учнів до засвоєння надбань національної культурної спадщини та спортивних традицій регіону.

Володіння основами менеджменту, методами і засобами підтримки командної роботи, планування та ефективної організації праці, безперервного контролю якості результатів роботи, соціальної комунікації.

Очікувані результати навчання:

Впроваджувати методiku розвитку, виховання та навчання дітей шкільного віку, особливості моделювання освітнього процесу з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів.

Працювати над удосконаленням загальноосвітнього рівня, професійної майстерності, коригування власної педагогічної і організаторської діяльності, реалізувати завдання національного виховання в освітньому процесі.

Програма кваліфікаційного іспиту

Національна система фізичного виховання.

Засоби фізичного виховання.

Природні та гігієнічні чинники.

Принципи фізичного виховання.

Практичні методи навчання.

Методи вдосконалення рухових якостей.

Словесні методи навчання.

Загальні основи навчання рухових дій.

Структура процесу навчання рухових дій.
Загальна характеристика фізичних якостей.
Основи методики розвитку швидкості.
Основи методики вдосконалення витривалості.
Основи методики удосконалення спритності.
Форми занять фізичними вправами.
Визначення завдань уроку.
Фізичне навантаження.
Типи уроків.
Загальні вимоги до сучасного уроку.
Проведення уроку фізичної культури.
Особливості змісту і методики проведення уроків із учнями різного віку.
Аналіз уроку.
Планування навчальної роботи.
Технологія планування та його функції.
Підготовка до планування.
План-графік освітнього процесу.
Поурочне виховання.
Плани-конспекти уроків фізичної культури.
Особливості планування уроків із міжпредметними зв'язками.
Виховання інтересу до занять.
Реалізація міжпредметних зв'язків у процесі фізичного виховання.
Загальна характеристика позаурочних занять.
Гімнастика до занять.
Години здоров'я.
Спортивні години в групах продовженого дня.
Загальна характеристика позакласних занять.
Фізичне виховання за місцем проживання.
Загальна характеристика сучасного спорту.
Періодизація великого циклу тренування.
Учитель і учні – суб'єкти процесу фізичного виховання в закладах загальної середньої освіти.
Створення матеріальної бази та запобігання травматизму в закладах загальної середньої освіти.

Питання кваліфікаційного іспиту з теорії та методики фізичного виховання

1. Розкрийте теорію і методику фізичного виховання як науковий та освітній компонент.
2. Розкрийте вихідні поняття теорії фізичного виховання.
3. Розкрийте систему фізичного виховання. Дайте визначення основних понять.
4. Розкрийте основи української національної системи фізичного виховання.
5. Розкрийте мету системи фізичного виховання в Україні.
6. Розкрийте основні завдання фізичного виховання.
7. Розкрийте засоби фізичного виховання. Дайте визначення основних понять.
8. Розкрийте загальну характеристику фізичних вправ.
9. Обґрунтуйте фактори, які визначають вплив фізичних вправ на організм учнів.
10. Розкрийте техніку фізичних вправ.
11. Розкрийте форми фізичної вправи.
12. Розкрийте класифікацію фізичних вправ.
13. Розкрийте принципи побудови процесу фізичного виховання.
14. Розкрийте загальну характеристику принципів фізичного виховання.
15. Розкрийте методи фізичного виховання.
16. Розкрийте методи вдосконалення та закріплення рухових дій.
17. Розкрийте методи навчання рухових дій.
18. Розкрийте методи тренування.
19. Розкрийте методичні прийоми управління.
20. Розкрийте метод використання слова.
21. Розкрийте метод демонстрації.
22. Розкрийте засоби навчання.
23. Розкрийте основи методики вдосконалення фізичних якостей.
24. Розкрийте фізичне навантаження на уроці.
25. Розкрийте основи методики розвитку сили.
26. Розкрийте засоби вдосконалення сили.
27. Розкрийте основи методики розвитку пружкості.
28. Розкрийте основи методики розвитку витривалості.

29. Розкрийте основи методики розвитку гнучкості.
30. Розкрийте структуру процесу навчання рухових дій.
31. Розкрийте форми занять фізичними вправами в закладах загальної середньої освіти.
32. Розкрийте структуру уроку фізичної культури.
33. Розкрийте способи виконання вправ та методи організації діяльності учнів.
34. Охарактеризуйте особливості визначення завдань уроку.
35. Розкрийте особливості підготовки вчителя до уроку.
36. Охарактеризуйте особливості проведення підготовчої частини уроку.
37. Охарактеризуйте особливості проведення основної частини уроку.
38. Охарактеризуйте особливості проведення заключної частини уроку.
39. Розкрийте симптоми втоми після навантаження різної величини.
40. Обґрунтуйте прийоми регулювання навантаження на організм учнів.
41. Обґрунтуйте щільність уроку.
42. Розкрийте оцінку діяльності учнів на уроках.
43. Обґрунтуйте оцінку рівня розвитку фізичних якостей учнів.
44. Розкрийте різновиди шкільних уроків фізичної культури.
45. Розкрийте особливості проведення ранкової гігієнічної гімнастики.
46. Розкрийте особливості проведення фізкультурних пауз.
47. Розкрийте особливості домашнього завдання з фізичної культури.
48. Розкрийте форми фізичного виховання протягом дня.
49. Розкрийте особливості підготовки планування роботи з фізичного виховання школярів.
50. Розкрийте особливості контролю освітнього процесу.

Практичні завдання з теорії та методики фізичного виховання

1. Складіть орієнтовні групові вправи в шерензі, колоні, колі для учнів 5-6 класів для виконання під час рухливої перерви.
2. Складіть орієнтовні групові вправи з гімнастичними палицями для учнів 7-8 класів.
3. Підберіть 3 рухливих гри для учнів 6 класу з метою розвитку швидкості.
4. Складіть схему проведення змагань з футболу для 14 команд (за системою «з вибуванням»).
5. Підберіть 3 рухливих гри для уроку футболу з метою розвитку спритності.
6. Підберіть 3 рухливих гри з метою закріплення умінь шиккування.
7. Складіть програму змагань «Тато, мамо і я» для учнів 5 класу.
8. Складіть для учнів 8-9 класів програму змагань «Козацькі забави».
9. Складіть орієнтовну основну частину конспекту уроку з фізичної культури модуль «Баскетбол» для учнів 6-класів враховуючі слідуючи завдання: 1. Повторити техніку передач м'яча на місці. 2. Повторити техніку ведення м'яча. 3. Сприяти розвитку спритності та швидкості через естафети.
10. Складіть для учнів 5-6 класів програму змагань «Веселі старты».
11. Складіть комплекс ранкової гімнастики для учнів 5-6 класів.
12. Підберіть 3 рухливих гри для модуля «Баскетбол» з метою удосконалення технічних прийомів у нападі.
13. Підберіть 5-6 змагань для учнів 7-8 класів під час проведення рухливих перерв.
14. Підберіть 4 підготовчі вправи до метання малого м'яча на дальність.
15. Підберіть 3 рухливих гри для удосконалення технічних прийомів у футболі.
16. Підберіть 5-6 естафет для учнів 6-7 класів під час проведення рухливої перерви.
17. Підберіть 3 рухливих гри для модуля «Волейбол» з метою удосконалення передач та прийому м'яча.
18. Складіть орієнтовні комплекси вправ для фізкультурної хвилинки для учнів 5-6 класів сидячи за партою та стоячи біля парти.

19. Складіть комплекс колового тренування на 5 станцій для учнів 8-9 класів.
20. Складіть календар ігор з баскетболу для 5 команд за коловою системою та заповніть таблицю враховуючі (перемога – 2 очки, поразка – 1 очко).
21. Складіть орієнтовний план фізкультурно-оздоровчих заходів на рік для учнів 5-6 класів.
22. Складіть орієнтовні тестові завдання для визначення теоретичної підготовленості учнів 8-9 класів.
23. Складіть програму змагань з легкої атлетики для учнів 6 класу.
24. Складіть орієнтовний комплекс вправ ранкової гімнастики для учнів 5-6 класу.
25. Складіть орієнтовний зміст домашніх завдань на тиждень для учнів 5 класів з модуля «Гімнастика».

**Список рекомендованої літератури під час
підготовки до кваліфікаційного іспиту з теорії та методики
фізичного виховання**

Основна:

1. Бондар Т. С. Легка атлетика та гімнастика у початковій школі / Т. С. Бондар. Харків : вид-во «Ранок», 2009. – 176 с.
2. Бондар Т. С. Спортивні та рухливі ігри в початковій школі / Т. С. Бондар. Харків : вид-во «Ранок», 2008. – 192 с.
3. Герцик М. С. Вступ до спеціальностей галузі «Фізичне виховання і спорт» : (підруч.) / М. С. Герцик, О. М. Вацеба. Харків : «ОВС», 2005. – 240 с.
4. Дмитрук О.Ю. Спортивно-оздоровчий туризм : (навч. посіб. 2-е вид.) / О.Ю. Дмитрук: Київ: «Альтерпрес», 2008. – 280 с.
5. Дубенчук А.І. Спортивні ігри з м'ячем: правила суддівства / А.І. Дубенчук. – Харків: Торсінг плюс, 2006. – 288 с.
6. Івойлов А. В. Спортивні ігри / А. В. Івойлов. – Харків: Вид-во «Основа» при Харк. ун-ті, 1993. – 216 с.
7. Круцевич Т.Ю. Теория и методика физического воспитания. – Київ: Издат-во «Олимпийская литература», 2003. – 258 с.
8. Поплавський Л.Ю. Баскетбол / Л.Ю. Поплавський. – Київ: Олімп. літ-ра. – 2004. – 448 с.

9. Сергієнко Л.П. Практикум з теорії і методики фізичного виховання. навчальний посібник. – Харків: «ОВС», 2007. – 272 с.
10. Худолій О.М. Основи методики викладання гімнастики: навч. посіб. В 2-х ч. – 3-є вид.: випр. і доп. – Харків: «ОВС», 2004. – Ч. 1 : Основи методики викладання гімнастики. – 2004. – 414 с.
Ч. 2 : Основи методики викладання гімнастики. – 2008. – 464 с.
11. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів.
– частина 1. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2001. – 272 с.
– частина 2. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2002. – 248 с.

Додаткова:

1. Ареф'єв В.Г., Єдинак Г.А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту): навчальний посібник для студентів навчальних закладів II-IV рівнів акредитації. – 2-е вид. перероб. і доп. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2002. -384 с.
2. Вільчковський Е. С. Система фізичного виховання молодших школярів / Е. С. Вільчковський, М. П. Козленко, С.Ф. Цвек. – Київ: ІЗМН, 1998. – 232 с.
3. Віхров К. Л. Футбол у школі / К. Л. Віхров. – Київ: Комбі ЛТД, 2004. – 256 с.
4. Шалєпа О. Г. Організація і методика проведення фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в навчальних закладах : навч-метод. посіб. / О. Г. Шалєпа, В. В. Золочевський. – Харків: СПД Бровін О. В., 2011. – 256 с.

Завданням кваліфікаційного іспиту є перевірка розуміння здобувачем освіти програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених здобутих компетентностей, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми освітнього компонента.

1. Виконання першого завдання потребує повної аналітичної і змістовної відповіді (оцінюється від 0 до 50 балів).

48-50 балів отримують здобувачі освіти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому наочне приладдя, матеріали довідкового характеру, передбачених під час підготовки та відповіді кваліфікаційного іспиту.

41-47 отримують здобувачі освіти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використали на достатньому рівні обов'язкове наочне приладдя, матеріали довідкового характеру.

37-40 балів отримують здобувачі освіти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки.

34-36 балів отримують здобувачі освіти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання.

30-33 бали отримують здобувачі освіти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми.

0-29 балів отримують здобувачі освіти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Друге питання потребує короткої відповіді, котра розкриває сутність того чи іншого поняття або теоретичного положення (оцінюється від 0 до 30 балів).

27-30 балів отримують здобувачі освіти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення.

23-26 балів отримують здобувачі освіти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

18-22 бали отримують здобувачі освіти, які правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

1-17 балів отримують здобувачі освіти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки.

Третє, практичне завдання оцінюється від 0 до 20 балів (кожна відповідь – 10 балів).

15-20 балів – питання розкрито повністю, відповідь обґрунтована, містить приклади, вказані теми, що регулюють дане питання.

10-14 балів – питання розкрито повністю, правильно.

2-9 балів – питання розкрито частково, відповідь не містить грубих помилок.

1 бал – надана відповідь не розкриває суті питання.

0 балів – відповідь не надана, або надана неправильна відповідь.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Сума балів	Оцінка за національною шкалою
A	90 – 100	5 (відмінно)
B	82 – 89	4 (добре)
C	74– 81	
D	64 –73	3 (задовільно)
E	60 – 63	
FX	35 – 59	2 (незадовільно)

Якщо за результатами відповіді на запитання екзаменатор вагається щодо виставлення здобувачам освіти певної оцінки, то він ставить йому додаткові уточнюючі запитання за сутністю відповіді, а якщо відповідь здобувача освіти оцінюється на 0-59 балів або «незадовільно», то йому можуть бути поставлені додаткові запитання не за сутністю відповідей на запитання білету.

У визначенні екзаменаційної оцінки також враховуються :

- рівень його теоретичної підготовки, знання програмованого матеріалу;
- якість доповіді (обґрунтованість, логічність, чіткість, стислість), здатність впевнено та правильно відповідати на теоретичні питання;
- уміння творчо застосовувати теоретичні знання під час відповіді на методичне питання.

Рішення про оцінку за іспит приймається тільки складом державної кваліфікаційної комісії і оголошується здобувачам фахової передвищої освіти у той же день після затвердження протоколів головою комісії.

Оцінка, яка оголошується здобувачам освіти, перегляду не підлягає. Перескладання з метою підвищення позитивної оцінки не допускається.

